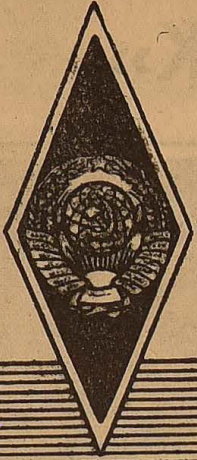

Пролетарі всіх країн, єднайтеся!

ЗА НАУКОВІ КАДРИ

ОРГАН ПАРТКОМУ, РЕКТОРАТУ, ПРОФКОМІВ ТА КОМІТЕТУ ЛКСМУ ОДЕСЬКОГО ОРДЕНА
ТРУДОВОГО ЧЕРВОНОГО ПРАПОРА ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА

Видається з 1933 р.

№ 16 (1669).

1 ТРАВНЯ 1987 РОКУ.

Ціна 2 коп.

Хай живе
1 Травня—
День
міжнародної
солідарності
трудящих!

Рішення XXVII з'їзду КПРС — в життя!

«ПРАВДА» — 75 РОКІВ

НАША СПІЛЬНА СПРАВА

Ми повинні робити постійну справу публіцистів — писати історію сучасності і намагатися писати її так, щоб наше побутописання приносило посильну допомогу безпосереднім учасникам руху і героям-пролетарям там, на місці дій, — писати так, щоб сприяти розширенню руху, свідомому вибору засобів, прийомів і методів боротьби, здатних при найменшій затраті сил дати найбільші і найміцніші результати.

В. І. ЛЕНІН.

Одеські сторінки «Правди»

Ленінська «ПРАВДА» народилася в ніч з 4 на 5 травня 1912 року. Вже у другому номері газети сповіщалося про революційну боротьбу одеських робітників. В 1912 — першій половині 1913 року в Одесі розповсюджувались кілька сот екземплярів «Правди». У квітні 1913 року при арешті членів одеської об'єднаної організації РСДРП поліція виявила у одного з них 82 примірники «Правди», у другого — 45, у інших — по 25—30.

В цей час ЦК РСДРП направляє в Одесу крупного партійного працівника В. Д. Вегмана, який по дорозі в Росію відвідав В. І. Леніна у Кракові. Обговорюючи з Іллічем плани для Одеси, він запропонував видавати тут газету. «Це було б добре, — зауважив Ленін, — але за нинішніх умов навряд чи удасться, краще буде налагодити широке розповсюдження «Правди».

Відновлена одеська парторганізація мала намір взяти під свій контроль агентуру по реалізації газет в Одесі з метою масового розповсюдження «Правди». Цей план одеських більшовиків було схвалено Н. К. Крупською в листі до В. Д. Вегмана. Оскільки скористатися газетною агентурою в повній мірі не вдалося, більшовики створили свій центр розповсюдження «Правди», звідкіля газета в будь-який момент могла бути доставлена на підприємства міста. Робітники бойкотували тих кіоскерів, які не продавали «Правду».

7 травня 1917 року в Одесі було проведено збір коштів на «Правду». Це був перший День преси. «Правда» писала про кошти, зібрані одеськими більшовиками на її видання.

Переслідувана Тимчасовим урядом «Правда» міняла свою назву. Вона виходила як «Робочий і солдат» як «Пролетарий» і нарешті як «Робочий путь». Під цією назвою «Правда» видавалась аж до перемоги Жовтня.

В ПІДНЕСЕНОМУ НАСТРОЇ

29 квітня відбувся загальноуніверситетський вечір з нагоди пролетарського свята — 1 Травня.

Після оголошення святкового наказу ректора ОДУ про заохочення переможців соціалістичного змагання і вручення перехідних прапорів і вимпелів відбувся святковий концерт. Перед присутніми виступили представники університетської самодіяльності, нову програму показали улюбленці університету — джентльмени ОДУ.

Сьогодні, критично оцінюючи невеликий відрізок шляху, який «ЗНК» пройшла з часу квітневого (1985 р.) Пленуму ЦК КПРС, слід сказати, що наша газета тільки починає піднімати свою ціліну. Ми ще не підійшли по-справжньому до розробки таких серйозних тем, як підбір, розстановка і виховання в університеті кадрів, в першу чергу, професорсько-викладацьких. Чи вірно забезпечується спадкоємність, поєднання зрілих, досвідчених спеціалістів з молодими, чи досить компетентні ті, хто керує крупними викладацькими і науково-дослідницькими колективами; як працює наша аспірантура і наскільки якісно здійснюється відбір до неї кандидатів, як використовуються кошти на наукові дослідження і яка фактична віддача останніх, як реалізуються в університеті моральні і матеріальні стимули заохочення.

Проблемою номер один для «ЗНК» завжди була і буде наша спільна турбота про якість спеціалістів, яких готує університет.

Не можна не відзначити досить низьку ефективність критичних виступів газети, в чому бачиться вина не однієї лише редакції.

Якщо не брати до уваги давнішого матеріалу по кафедрі наукового атеїзму, коли до розгляду конфлікту були залучені ледве не всі партійні інстанції міста, то з тих пір жоден критичний матеріал не став предметом серйозної розмови ні на ректораті, ні на засіданні парткому, ні в будь-яких інших інстанціях.

А приводів для таких розмов було немало. Досить згадати тільки деякі матеріали: «Фізкульт» — без «ура!» («ЗНК» від 14.3.86) про недоліки в роботі кафедри фізвиховання (які, між іншим, поки що не усунені); «Не стояти

осторонь» — критичний матеріал начальника відділу кадрів ОДУ В. Цесельського про слабку трудову дисципліну і нераціональне використання допоміжного персоналу на факультетах («ЗНК» від 20.2.87), «Не по-спортивному» — виступ студента I курсу хімфаку Д. Пихтеєва про низьку якість ремонту спортивного залу університету (мимохідь виникає питання: де гарантія, що і наукова бібліотека не буде відремонтована з тією ж якістю? («ЗНК» від 3.4.87); «Добре сидимо» — лист Ю. Лелиці про суттєві недоліки в роботі університетської бухгалтерії («ЗНК» від 23.1.87); «Потрібна серйозна дискусія» — стаття доцента кафедри ММФ С. Шумихіна про проблеми пошуку і підготовки абітурієнтів («ЗНК» від 24.10.86).

Важливі проблеми університетського життя були порушені в численних студентських матеріалах. Про ненормальну атмосферу на філфаці йшлося в статті «Байдужість» студентки II курсу філфаку Л. Чипіги («ЗНК» від 16.1.86); про формалізм і застій у викладанні педагогіки — у статті студента III курсу істафаку С. Ахламова («ЗНК» від 27.3.87); про формальне проведення політінформацій в академічних групах — в матеріалі студентки II курсу філфаку О. Ботезат і Т. Рябенської «Що сталося з політінформацією?» («ЗНК» від 7.11.86). Всі ці статті залишилися без будь-якої відповіді.

В 1986 році на сторінках «ЗНК» було опубліковано понад 600 матеріалів. Їх аналіз у порівнянні з нинішнім роком свідчить, що активність професорсько-викладацького складу в газеті різко впала. Так, якщо в минулому році студентських матеріалів було опубліковано 91, професорсько-викладацьких — 93, то лише в першому кварталі цього року студентських матеріалів вже

опубліковано 61 і жодного серйозного (не рахуючи матеріалів — інтерв'ю чи замовлених редакцією) з боку викладачів. І це в період, коли як ніколи потрібен тверезий і розсудливий компетентний голос старших товаришів з приводу численних суперечливих, часом максималістських думок студентів. Симптоматично, хіба не так? Але це — один із феноменів нинішнього етапу перебудови вищої школи.

І ще одна деталь, яка всіх нас повинна примусити серйозно замислитись. В минулому році в газеті «ЗНК» не появилось жодного матеріалу, написаного студентами геофаку. По кількості матеріалів, що надійшли до редакції в 1986 р., місця розподілились таким чином: філфак (38), мехмат (11), істафак (10), юрфак (9), біофак (8), хімфак (7), РГФ (5), фізфак (4), ГГФ (0).

На закінчення хотілося б сказати ось про що: сьогодні в університеті ще немало відповідальних працівників, які в будь-якому критичному виступі газети вбачають дразливий фактор, що псує їм настрій, і замаха на їх авторитет.

Ми розуміємо, що рівень і дійовість критичних виступів нашої газети, говорячи словами «Правди» від 9.3.87, «...напрямую зависит от того, как обстоит дело с критикой и самокритикой в местных партийных организациях, в партийных комитетах и бюро».

Ми націлені на серйозну роботу і розраховуємо на дійову підтримку як колективу, так і адміністрації, партійного керівництва університету, всіх викладачів і студентів. Адже успішно вирішувати складні завдання перебудови без гласності і об'єктивності, без масової участі в ній всіх і кожного просто неможливо.

Бажаємо творчих успіхів

З нагоди Дня преси партком, ректорат, профкоми, комітет комсомолу ОДУ і редакція «ЗНК» сердечно поздоровляють найбільш активних авторів і позаштатних кореспондентів газети і висловлюють їм щире подяку, побажання особистого щастя і творчих успіхів.

Представляємо читачам наших активних кореспондентів: С. Ахламов (III курс істафаку), К. Ахназарян (фотограф), О. Ботезат (II курс філфаку), Д. Вороновський (завідуючий лабораторією методики використання ТЗН), І. Голубович (II курс істафаку), Д. Демешко (II курс хімфаку), Є. До-

бренко (аспірант філфаку), В. Журавель (IV курс філфаку), А. Зубцов (II курс біофаку), Ф. Ільєсова (IV курс хімфаку), І. Капустін (майстер стадіону), Т. Кошелева (I курс філфаку), В. Ковальчук (старший викладач кафедри наукового комунізму), Ю. Лелиця (зам. директора НБ), М. Меркулова (викладач кафедри РКІ), В. Мозель (II курс мехмату), Назар Мухамад (аспірант хімфаку, ДРА), О. Новікова (III курс філфаку), І. Одінцов (доцент ГГФ), І. Остапенко (I курс мехмату), Д. Пихтеєв (I курс хімфаку), Ю. Присяжний (IV курс філфаку), Т. Рябенська (II курс філфаку), Б. Ростіянов (II курс

філфаку), Т. Сич (V курс мехмату), В. Саркісян (IV курс хімфаку), Л. Семенов (IV курс філфаку), Є. Степанов (заступник секретаря комітету комсомолу ОДУ), А. Черкаський (III курс істафаку), С. Чаура (II курс юрфаку), Л. Чипіга (II курс філфаку), Н. Янакієва (I курс хімфаку, НРБ), Г. Яроцька (асистент кафедри російської мови).

Сподіваємось, що і надалі наші автори ще з більшим запалом будуть приймати участь в діяльності газети по висвітленню зусиль колективу університету у справі перебудови.

5 травня — День преси

ЖУРНАЛІСТИКА — це копітка праця

На відділення журналістики ФГП на початку навчального року було подано близько 90 заяв. На першому занятті були присутні 50 чоловік. Однак поступово ряди слухачів танули і, нарешті, зовсім спорожніли. Як ж причини цієї кризи?

Причина, на мою думку, полягає в тому, що більшість студентів прийшла на відділення журналістики тільки для того, щоб отримати залік з СПП. Деяких привабляла престижна назва. Хтось записався просто заради цікавості. На жаль, небагато студентів настроювалися на серйозну роботу. А вже журналістика — копітка праця, постійне зусилля над собою (потрібно писати замітки, статті — а це нелегко).

Але якщо студент приходить у журналістику, то, очевидно, і віддача від цього повинна бути реальною.

А як насправді? Візьмемо факультетську у курсові стінні газети. Хто ж їх робить? До редколегії, як правило, вибирають найбільш здібних у цій справі. Але що пропонується студентам на 10-хвилинній перерві? Чи є беззмислові запитання і, як відповіді на них, обривки чийось не менш беззмислових фраз: у стінгазеті IV курсу механіко-математичного факультету — «Як живеш, курсова?», інформація про зміну сезонів у стінгазеті хімічного факультету «Лицем до лица». Я вже не кажу про «Комсомольські прожектори»,

які «сміливо» і «безжалісно» картають всі недоліки, не згадуючи жодного прізвища винуватців.

Не дивно, що стіннівки перестали користуватися популярністю. Адже вони не відображають реального життя!

Недавно на одному з одеських підприємств я побачила стінгазету, в якій були перемальовані гумористичні картинки з «Крокодила». Невже і ми прийдемо до такого кінця? Невже всі так і будуть сидіти, уткнувшись в підручники із спеціальності, байдужі до всього, не порушуючи ніяких серйозних проблем, живучи за принципом «моя хата з краю».

Необхідно докорінно змінювати свої погляди на життя. Сьогодні країні потрібен не просто спеціаліст, країні потрібен господар, творча особистість — змілий, знаючий керівник, який відкрито бореться з недоліками, виступає проти шаблону, шукає нові методи розв'язання проблем.

Іншими словами, мені хочеться запитати всіх, хто записався на факультет журналістики і відсиджується осторонь від факультетського життя: «Ви не відчуваєте докорів совісті?».

І. ОСТАПЕНКО,
студентка I курсу механіко-математичного факультету, староста відділення журналістики I курсу ФГП.

ОБМАННА СТАТИСТИКА

Кожного, хто знайомиться з результатами щорічних «трудохвощів» на суботниках, вражають цифри. Виходять попрацювати в цей день тисячі молодих людей. А віддача?

До коменданта навчального корпусу направляють відразу 200—300 чоловік, а іноді більше. Чим зайняти таку кількість народу? Великим групам студентів доручають порівняно нетрудомістку роботу, яку вони швидко виконують. Невже не можна завчасно подумати про те, як зайняти молоді спритні руки більш серйозною працею? Адже серед студентів багато хто володіє і будівельними спеціальностями.

Другий бін медалі ще більш неприємний. Чому в студентському середовищі стало звичним уявлення про суботник як про якусь прогулянку: вийшли, швидко щось покопали, помили, щось почистили і пішли. Але «прогулянка» ця обов'язкова. Не виїдеш — потім можуть пригладати на заліку з СПП. І багато хто гадає: піду, чого вже там, це ж ненадовго, а потім собі в індивідуальне завдання з СПП зроблю запис про цей суботник. Від цього і відповідне ставлення до роботи. Ось що розповіла комендант корпусу гуманітарних факультетів Поліна Євтіхієвна Пожар: «Я працюю комендантом вже 14 років. І можу сказати твердо: якщо куратора чи іншого «доглядача» за студентами немає, то вони ставляться до роботи абияк. А іноді просто утінають, покидавши інструменти. Я вже не кажу про постійні приписки: працюють всім чоловік, пишуть дванадцять. Якби в день приходили по 20—30 чоловік, то я перед всіма поставила б конкретне завдання. А за двома сотнями студентів я одна устежити не можу».

Не хочу картати всіх студентів. Буває, дуже добре працюють дівчата, особливо з філ-

ПОШТА «ЗНК»

Студенти біофаку на суботнику?

Фото **Є. КРАСНОПОЛЬСЬКОГО.**

факу. А ось розпечених студентів з РГФ іноді взагалі не хочемо брати. З ними одна морочка: стоїть, не працює та ще й огризается. І на думці в неї одне — як би скоріше піти». Ось які міркування. То ж давайте не просто дзвонити, що ось, мовляв, добре пройшов у

нас суботник тисячі студентів вийшли працювати, а разом подумаємо, що робити, щоб наступний суботник став більш плідним, по-справжньому комуністичним.

Ю. ПРИСЯЖНИЙ,
студент IV курсу філфаку.

ми ряду промислових підприємств.

Поет зразу ж відповів, дякував за запрошення, але просив прощення, що не може дати згоди. Він говорив про заборону лікарів («Не дозволяє здоров'я»), а крім того, наголошував, має багато замовлень газет та журналів, які треба виконати. А потім додавав:

«Крім того ще й таке, — край мушу до кінця місяця

емо виношуванням теми, образу, деталі».

Про це ж свідчить письменник Анатолій Мороз:

— Доброю, чуйною людиною був Степан Іванович. Доступним був. Ото почуємо цікаву розмову, якусь сатиричну деталь, подзвонимо йому, а він:

— Спасибі, велике спасибі. Є зерно. Можливо й колос буде.

А на другий чи на третій

суть років було заочним. Почалося це знайомство, як і в дуже багатьох, з газетної сторінки. Колись давним-давно я взяв у руки свіжий номер «Правди» і побачив віршованний фейлетон «Незамінимий Мацепура», підписаний його іменем.

Кінець фейлетону я запам'ятав:

...А другого дня по шляху,
по різниці
Везуть Мацепуру в районній

вали (натякає на твір, недавно опублікований в «Перці») — ми самі.

— То добре, — каже поет.

Зав'язалася щира розмова.

— Я читав ваші твори...

— У мене є книжка ваших гуморесок...

— Чи давно ви друкуєтесь у «Правде»?

— Розкажіть, що зараз пишете...

Степан Іванович відповідає на питання, розповідає, читає фейлетон «Лес Барбос і повчальний крос».

— А я бачив це у «Хроніці», — говорить юнак. — Чудернацький фільм вийшов.

Непомітно сплило кілька годин. Лагідне море лачилося до ніг. Над берегом западали сутінки. Спалахували електричні зорі, оголошуючи побережжя чарівним мереживом вогнів. А поет гомонів і гомонів з людьми, слухав їхні дотепи і жарти, чарував своєю мудрістю і простотою.

Ленінська «Правда» мала на Степана Олійника благотворний вплив. Він говорив про це своїм друзям в інтимних розмовах, наголошував у виступах перед масовими аудиторіями, свої думи про «Правду» висловив у поезії «У «Правди» нема вихідного». Орган партії іменується поетом святою Правдою, народною газетою, із шпальт якої віє весна людства. Вона побатьківськи мудро і навчаче, і дає поради. До звучання її ленінської мови прислухаються всі народи світу, відчують святую правду соціалістичного способу життя. Поет підкреслював найвагоміше в діяльності газети, те, що вчило і наснажувало його як митця — народну правду і невтомність боротьби за неї.

Слова в ній, — усі до

одного, —

То правда народу сама,

У «Правди» нема вихідного,

Спочину і втоми нема!

Ці високі риси діяння були притаманні і Степанові Олійнику.

І. ДУЗЬ,
професор.

Степан Олійник — правдист

зробити два матеріали для «Правди»...».

І зробив. 7 квітня газета разом з малюнком народного художника Російської Федерації І. Семенова надрукувала різночудний фейлетон українського гумориста в перекладі В. Корчагіна «За білим парканом». Під рукописом зазначено, що твір написаний в Ірпіні 28—29 березня 1964 року.

Кожний твір, написаний для «Правди» Степан Олійник особливо ретельно опрацьовував, зв'язав написане на людях, на своїх товаришах-письменниках. Літературознавець Олекса Засенко згадує:

— Ми із Степаном Івановичем давні сусіди і добрі друзі. Він мені подобався добрим та відкритим серцем. Він завжди ділився написаним. Ото ранком дзвонить:

— Щось тут написалося, для «Правди». Може послухайте.

І вже читає.

Степан Іванович мав блискучу пам'ять. Він пам'ятав десятки творів. Та мене найбільше вражало, що він не з листа читає і тільки що написане. Я бачив за цим колосальну розумову роботу, що ми назива-

день, притишено, прихляючись до плеча й виймаючи з кишені піджака вдвоє складений аркуш, скаже: «А подивіться, що воно таке у мене вийшло». А потім ще тихше додасть: «Завтра, можливо, буде надруковано в «Правде»...»

Про пильне око гумориста, про його оперативність, яка так повно проявлялася в співробітничстві з газетою «Правда» пише поет Василь Юхимович в поезії «Наш Степан». В ній знаходимо такі рядки:

Син розчванивсь, як мосьпан,
Мати ж — наче

безталанна, —

Скажуть люди: Де Степан?

Повідомити б Степана!..

А через день чи два, диви,

Вже й вірш із «Правди» йде,

з Москви.

Із сторінок «Правди» Степан Олійник став відомим читачам всього Радянського Союзу, країн соціалістичного табору та капіталістичного світу. Вслухаймося хоч в деякі зізнання.

Ілля Шатуновський згадує:

«Моє знайомство зі Степаном Івановичем Олійником почалося давно, але перші де-

машині.
«Районні свати», проявивши турботу.
Везуть, щоб засватати на іншу роботу!

Пильнуйте, шановні!

Можливо, якраз

Везуть ті «свати» його саме до вас.

Увечері я ще раз сів перечитувати фейлетон. Після цього читав все опубліковане в «Правде» та в інших виданнях».

І ще один факт.

В липні 1964 року Степан Іванович відпочивав у санаторії ім. Чкалова в Одесі. Швидко про це дізналися всі працівники санаторію, а за ними і робітники «Морбуду», які впорядковували побережжя. Яюсь після обіду, коли поет сидів із своїм спінінгом на пірсі і вистежував бичків, підійшли до нього літні люди і юнаки — осібі з двадцять.

— Це ви Олійник? — звернувся один із них.

— Я...

— Здрастуйте... — і подає мозолясту руку. — А ми будівельники. Робимо новий пірс.

Вирішили всією бригадою завести з вами особисте знайомство. Нам вказівок не да-

ЯК РОБИТЬСЯ СТІННІВКА

Біла факультетської стінниці мехмату «Математик» завжди стоять читачі. Інтерес студентів викликають різні матеріали — від проблемних статей про життя факультету до жартливих підписів під знімками. Про хороший професійний рівень статей в стінниці свідчить і той факт, що університетська багатотиражна передруковує деякі з них на своїх сторінках.

— В чому успіх газети? — запитали ми у редактора «Математика», студентки II курсу мехмату Світлани Косої.

— Ми прагнемо робити нашу стіннівку змістовною, намагаємось розповідати про комсомольське життя, про навчальний процес. Зокрема, висвітлюємо результати сесій, знаємо мислю студентів з роботою кафедр, що їм було легше зорієнтуватися у виборі спеціалізації. Якщо в якійсь групі відбивається щось цікаве, хочеться про це розповісти усім на факультеті. Виникають в стінниці і дискусії, виявляються різні погляди на проблеми студентського життя.

— Як часто виходить газета, і хто бере активну участь у її створенні?

— Ганіше стіннівка виходила тільки до святкових дат і, як правило, мала парадний характер. Ми вирішили випускати її щомісяця. Кожний номер редколегія обговорює сумісно, активну участь у випуску стінниці беруть і відповідальці за газету від партбюро і профгору факультету — аспірант Євген Євгенович Вітриченко і викладач Юрій Іванович Фальчук. Серед активістів редколегії слід відзначити наших фоторіпортерів студенток II курсу Лізу Мороз та Олену Щедрину, студентів студентку I курсу Інну Остапенко, комсорга II курсу Наталю Ковальчук.

Є у нас і проблеми. Зокрема, доводиться довго просити деяких викладачів написати матеріал, який цікавить стіннівку. На жаль, не всі усвідомлюють роль стінної преси в громадському житті факультету.

Інтерв'ю взяла В. БІЛОВА.

Нам жити завтра

Ми, студенти IV курсу філфаку, з цікавістю відвідуємо гурток наукового комунізму, який веде старший викладач кафедри наукового комунізму В. М. Ковальчук. Нещодавно в гуртожитку № 5 проишло сумісне засідання нашого гуртка з курсантами Одеського артилерійського училища. Приводом для зустрічі стала цікава стаття, надрукована в одному з безрезневих номерів «Комсомольської правди» — «Люди завтрашнього дня».

Студенти-філологи і курсанти училища гаряче обговорювали проблеми перебудови свідомості молоді.

Курсанти В. Нагорнов, С. Нікітін, А. Керонь, А. Мухорін, А. Яценевич і студенти О. Коган, А. Беліньський, В. Журавель, Н. Лимар та інші вели вимогливу розмову про те, когось можна вважати гідним звання комсомольця.

— Чи готові ми до труднощів? — це питання прозвучало в дискусії і на нього комсомольці намагалися дати власну відповідь.

Учасники зустрічі дійшли висновку, що кожному комсомольцю необхідно вивчати суспільні науки, знати праці класиків марксизму-ленінізму і творчо використовувати це вчення на практиці.

Всіх нас сьогодні дуже хвилює пасивність, байдужість частини молоді. Коріння цих явищ, вважаю, заглиблюються в систему підготовки кадрів для народної освіти. Адже так важливо, щоб ми були не просто добре підготовленими вчителями зі свого предмету, а й переконаними політичними бійцями, здатними відстоювати свою позицію, виховувати справжніх громадян країни Рад.

І саме позалекційна робота у наукових гуртках суспільних наук допомагає сьогодні нам, студентам, краще зрозуміти політику КПРС, нашу сучасність. Зустрічі з цікавими людьми, конференції, обговорення, виступи з доповідями, дискусії, вчать нас сьогодні обирати активну життєву позицію.

Л. СЕМЕНЕНКО,
студентка IV курсу
філологічного
факультету.

Писатели в Одесском литературном музее.

Фото Л. СИДОРСКОГО.

Одессу посетила группа литераторов, участников Дней советской литературы на Украине. В числе гостей были ленинградский поэт Илья Фоянков, поэтесса из Риги Лия Бридака, московский поэт Петр Кошель, узбекский поэт Майяр Дайорулла и другие представители многонациональной советской литературы.

Представляем нашим читателям участницу Дней советской литературы на Украине, известную латышскую поэтессу Лию Бридаку.

Гостья с берегов Даугавы

Уроженка маленького латышского городка Алуkene, она окончила в 1956 году историко-филологический факультет Латвийского университета. Печатается с 1953 года. Автор многих поэтических сборников на родном языке: «Мне жизнь дарит улыбку» (1962), «Под грозовыми небесами» (1966), «Верность» (1972) и других. Совсем недавно в Риге издана новая книга ее стихов — «Вечный вопрос».

Лия Бридака — лауреат Государственной премии Латвийской ССР. Между прочим, она не только поэтесса. Известны и сборники ее рассказов: «Дни требуют ответа» (1964), «Портрет в профиль» (1970). По ее сценарию на рижской киностудии снят фильм «Лучи в стекле». Лия Бридака — составитель антологии латышской поэзии — «День поэзии»

(1982), изданной в Риге.

В поэтических переводах Лии Бридаки изданы многие стихи Анны Ахматовой, Беллы Ахмадулиной, Евгения Евтушенко, поэма Роберта Рождественского «Двести десять шагов».

Поэзия, как говорит сама Лия Яновна, это ее лирическая автобиография, которой она делится со своими читателями в надежде найти отклик в их душе. Ее стихи экспрессивны, наполнены раздумьями о современном человеке, лиричны без сентиментальности. Читая их, мы узнаем свою жизнь со всеми ее радостями и заботами.

В переводе на русский и украинский языки стихи Лии Бридаки не раз печатались в «Литературной газете», журналах «Огонек», «Даугава», «Вітчизна», «Дніпро», «Жовтень». Наш город Лия Бридака

впервые посетила в 1965 году во время Недели латышской литературы на Украине. Одесса ей очень понравилась и, ознакомившись с ее достопримечательностями, поэтесса написала душевные стихи о нашем городе, которые я попытался передать на языке русской поэзии.

Анатолий ЯНИ,
выпускник Одесского
государственного
университета.

Лия БРИДАКА

ОДЕССЕ

И море цветет на ветру
краше яблоны белой.
Багрово над нами плывут
облака в вышине.
Как счастья, тебя не достичь
— я иду —
беспредельной,
Одесса, такой навсегда ты
запомнишься мне.

Любовь, говорят, не
рождается
с первого взгляда,
Но жаркие ветры меня
обнимали в порту.
Одесса, мне улицы, парки
твои — как награда,
И вот по ступенькам твоим
знаменитым иду.

Прошла я Потемкинской
лестницы лишь половину.
Как все мимолетно,
как спешка нас гонит
в пути!

Глазами срываю закатного
солнца малину,
Подобно которой, наверно,
нигде не найти.

Скажи ты, зачем же — ну,
кто мне ответит на это? —
У солнца закатного тихо
спрошу на бегу:
Скажи ты, зачем же есть
город такой на планете,
С которым без боли
расстаться никак не могу?
[В русском переводе публикуется впервые].

Всеволод Азаров

ПОЭЗИЯ ТРЕВОЖНОЙ ЮНОСТИ

Я переходил из зала в зал Одесского литературного музея, и всюду меня окликнула юность, и будто чей-то настойчивый голос спрашивал: «Помнишь? А вот это помнишь?»

Странно смотреть на себя издали. Тогда и ты сам, и твой дом, и школа, и твои товарищи представляются маленькими. А ведь тогда все это было высоким, как вот те клены, что заглядывают в сводчатые дворцовые окна.

Удивительно, как художник смог в этих залах воссоздать драматические сцены революции — костюмами знамен, воззваниями, обращенными к потомкам, ленинскими декретами о мире, о земле, подчеркнуть особенности реальной обстановки, в которой рождалась молодая советская литература.

Я не был на гребне ее первой волны, мое поколение шло вслед за первыми.

Завтра может в это время К нам товарищи придут,
А быть может в это время
Нас к расстрелу поведут.

Мне запомнился напряженный мотив, простые слова песни тех дней, когда мальчиком я впервые услышал ее в только что освобожденном от белых городе.

Но только в современном, изданном уже в наши дни комсомольском песеннике прочитал я об истории создания этой песни.

Записанные строчки не совсем совпадали с теми, которые я запомнил.

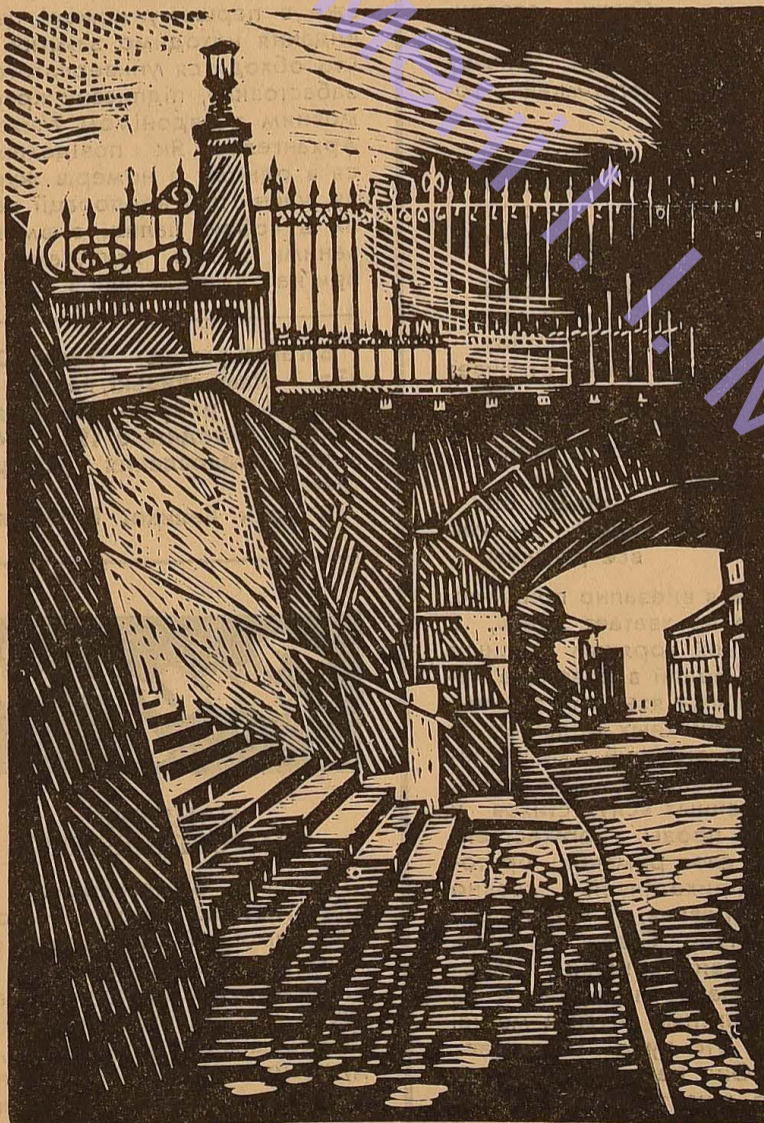
Близко, близко от Одессы
Нынче красные войска...

Завтра могут нас повесить —
Пусть! — За волю смерть
легка!

Завтра может вихрем
смелым

Знамя красное сверкнет, —
Или завтра нас к расстрелу
Сволочь белая сведет.

Комсомольский песенник

«Красная гармошка» вышел в Одессе в издании Одесского губкома КСМ в 1923 году. Одним из его составителей был Иван Микитенко. В примечании говорится: «Автор не установлен. Песня составлена в Одессе и пелась комсомольцами в подполье». Может быть тот, чье имя не установлено — комсомолец, один из семнадцати, замученных белобандитами в ночь на 6 января 1920 года,

незадолго до прихода и окончательной победы Советов. Или член «Иностранного колледжа», интернационального сообщества, печатавшего в одесских катакомбах маленькую газету «Коммунист» на русском и французском языках для пропаганды в войсках интервентов, «К нам товарищи придут!» — эти слова могла петь Жанна Ляурб, французка — интернационалистка,

посланная в одесское подполье Лениным. Ее и ее друзей по подполью расстреляли в ночь на 23 марта 1919 года у глухой кладбищенской стены в начале Черноморской дороги. Придет день, и руководитель Коммунистической партии Франции Морис Торез принесет букет красных роз на ее могилу.

А вот и зал, к которому я причастен лично. Он посвящен двадцатым-тридцатым годам. Посетители музея читают: «Зал напоминает публичную библиотеку, а газеты, книги, рукописи, размещившиеся на полках, рассказывают об историческом времени, когда крепла, мужала советская литература».

Я окидываю взглядом знакомые названия литературных кружков, ассоциаций, изданий («Потоки Октября», «Юголеф», «Плуг», «Станок», «Шквал», «Прибой», «Металеві дні»). На полке раскрыта небольшая книжка «Пролетарские революционные писатели В. И. Ленину». В Одессе в разное время побывало немало революционных писателей Запада: Юлиан Крачковский, Матэ Залка, Анри Барбюс, Людвиг Турек.

Тема Ленина особенно близка тем, чья юность совпала с годами, когда Ленин стоял во главе первого в мире пролетарского государства. Я гляжу на раскрытые страницы «Юголефа», журнала фронта искусств юга СССР. Это младший брат журнала «Левф» Маяковского. Поэт, посетивший трижды в 20-е годы Одессу, внимательно присматривался к выступлениям своих младших последователей.

Его учеником стал Семен Кирсанов.

Помню, с каким вниманием слушал Владимир Владимирович задирсты и звонкие

[Окончание на 4-й стр.]

Поэзия тревожной юности

(Окончание.
Начало на 3-й стр.)

стихи молодого Кирсанова, выступавшего с ним вместе в зале бывшей биржи (сейчас зал филармонии) на Пушкинской улице, в 1928 году.

Кирсанов читал тогда любимое одесской молодежи стихотворение «Бой быков».

Бой быков.

Бой быков.

Бой!

Прошибайте

проходы

головой!

Сквозь плакаты,

билеты,

номера—

веера,

эполеты,

веера...

Заканчивалось стихотворение трагически: боек, пораженный насмерть ударом шпаги торреадора, проклиная убицу.

...Помню гирлянды праздничных электрических лампочек, выращенных в красный цвет, первые портреты Ленина.

Вот он Ленин — глаза

к востоку,

лоб, как дом,

да и дом велик!

Вот он, Ленин—Христос

по Блоку,

а по-нашему — большевик!

Эти стихи ставшего в будущем известным прозаиком Сергея Бондарина были напечатаны в первом номере «Юголефа» в сентябре 1924 года. Позднее в книге «Парус плаваний и воспоминаний» Бондарин рассказывает: «При мне были новые стихи на смерть Ленина, и я показал их. Читая эти стихи, Маяковский приостановился и опять как-будто одобрил: «Это пожалуй, можно взять»,—решил он еще раз прочитав стих вполголоса.

Когда с Вадимом Стрельченко мы стали посещать литературный кружок «Станок», Юголеф в Одессе уже отгремел. Тогда существовали литературные группы при молодежной газете «Молодая гвардия», «Перевал», литературная студия ВУСППА (Всеукраинский союз пролетарских писателей). В ней занимались начинающие литераторы, пишущие по-русски и по-украински. Персонально в доме печати на Греческой улице — центр литературной жизни, нас за малостью лет и полной неизвестностью не пускали.

Но однажды прошел слух: производится сбор утиля. Кто принесет его в Дом печати в должном количестве, будет допущен во «врата рая». Мне кажется, что я унес в тот вечер из дому помимо ненужных предметов и вполне годную еще к употреблению мясорубку. Рядом со мной, сгибаясь под тяжестью старой железной кровати, шел чубатый, статный парень, писавший стихи на украинском языке, Лев Селиван. С того дня доступ в Дом печати был нам разрешен. А вскоре под руководством поэта в прошлом моряка, Евгения Павличенко и прозаика Рафаила Брусиловского студия была окончательно скомплектована. Из «станковцев» в нее вошли Вадим Стрельченко, Григорий Плоткин и я, из «перевальцев» — Петр Болохин и Петр Крель, немного раньше в нее пришли мой товарищ по институту народного образования Степан Олейник, поэты Панько Педа, Оленка Кимлач.

Не всем удалось осуществить свои мечты. Рано ушел из жизни больной туберкулезом Лев Селиван. Погибли на фронте Великой Отечественной войны Стрельченко, Кимлач. Был замучен фашистами вскоре после захвата Одессы Петр Крель.

Петр Болохин, стихи которого печатались в начале 30-х годов в московских толстых журналах, в годы войны был корреспондентом «Красной звезды». Он погиб в 1944 году во время освобождения Украины. Это был красивый, талантливый человек. Военно-патриотическая тема была ему близка еще в конце 20-х годов.

Помню, когда он женился, молодые одесские поэты сочинили в честь новобрачных шу-

тливую песенку: «Многа- лета, многа лета и ура, ура, ура! Вышла замуж Лизавета за Болохина Петра. Петя рад авторитету, по-военному одет и прелестну Лизавету называет Лисавет!».

Сейчас осталось уже немного помнящих жизнь талантливой творческой молодежи тех лет. Подобно своим предшественникам из «Юго-западной школы», они отличались начитанностью, строгим литературным вкусом, беспощадностью в оценке своего творчества.

Тогда среди нас был популярным термин, который ввел Виктор Борисович Шкловский: «Гамбургский счет». Этот термин был им заимствован из практики гамбургских борцов, собирающихся раз в году при закрытых дверях для справедливого боя. По этому счету были и у нас свои лидеры — бесспорно одаренные, не успевшие напечатать при жизни ни одного стихотворения.

Петр Крель. Он знал наизусть тысячи стихотворных строк, чужих и своих, читал их захлебываясь, с придыханием. Петя Крель, так мы его звали, был всесторонне образованным человеком. Сестра его продавала книги в магазине на Дерибасовской. Говорят, она была уничтожена фашистами вместе с братом.

Жили они бедно. Родители умерли перед самой войной. Когда мы с Крелем познакомились, ему было девятнадцать, он был на два года старше меня. Впечатление стихи Креля производили очень сильное. Теперь часть его стихотворений, записанных по памяти товарищами, хранится в Одесском музее. Только часть. Сам он стихи свои помнил, но рукописи не хранил.

Было у него стихотворение «Виноградарь», начинавшееся строчками: «Виноградарь устал до смерти, виноградарь устал — до жизни, он покинул свой виноградник...». Крель подобно одесситам, писателям старшего поколения, пытался перебраться в Москву. Там ему заказали в детстве прозаическую книгу — занимательную историю оружия. Он было отлично осведомлен и в этом предмете. Начал первые главы, блистательно, но не закончил. В Москве Крель познакомился с Осипом Мандельштамом, высоко оценившим стихотворения молодого поэта. Мандельштам называл его по имени и отчеству — Петр Михайлович! После множества передыжек и неурядиц Петр Крель возвратился в Одессу. Здесь его застала

Вторым нашим товарищем, чье имя я уже не раз упоминал, был Вадим Стрельченко. С витрины музея глядят на проходящих мимо посетителей его пытливые, словно берегущие какую-то тайну глаза. Рядом с фотографией первая его книга — «Стихи товарища».

Я раскрываю ее и слышу прерывистый негромкий голос:

Переулоч, у моря, но

кораблей

Не видать сквозь высокую

эту стену.

Тут веселая прачка в

лохани своей

Подымает одну и ту же

волну.

Слышен стук, и ему отвечает

звон.

Но не видно работника

из-за стены.

Если это один — как

огром он!

Если много людей — как

все дружны!

И тогда я внезапно понимаю, чего мне не хватает здесь, в высвеченной горячим южным солнцем, белой в позолоте лепкой и алыми языками знамен, пестроте книжных обложек и старых фотографий... Не хватает многоголосья, оживших, произнесенных вслух стихов и отрывков прозы, торжественной, как слог римских ораторов, неприхотливой словно шорох деревьев. И вдруг происходит чудо. Стена, за которой не видно волны, становится внезапно прозрачной, за нею — гранитный спуск к морю, корабли. Это чудо совершает поэзия. Она переносит нас в далекую юность нашей страны...

ЇХ БУЛО СЕМЕРО

24 квітня студентським профкомом був організований суботник на території Наукової бібліотеки ОДУ, яка знаходиться на реставрації. На суботник запрошувались всі бажаючі. Чи не вперше вирішили зробити збір в неперимусовому порядку. Розраховували на свідомість студентів, на те, що студенти університету розуміють значення якнайшвидшої відбудови бібліотеки, конче необхідної для набуття знань.

Врешті-решт розраховували на добровольців. І вони прийшли. Їх було семеро: сту-

денти ГФ В. Радченко, С. Тригуб, О. Шадрін, М. Яременко та студенти юрфаку С. Кичмаренко, О. Туманян, О. Черних.

Фронт робіт на відбудові бібліотеки поширюється. Сподіваємось, що молодіжні організації ОДУ виявлять хазяйський підхід до справи і зуміють розбудити в студентів чуття причетності до відродження пам'ятника архітектури і сховища книжкових скарбів.

Фото І. ДЗЕНЦІОЛ.

літопис університету

З ІСТОРІЇ УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ ПРЕСИ

24 жовтня (6 листопада) 1917 року Тимчасовий уряд наказав закрити «РАБОЧИЙ ПУТЬ» («Правда»). Але він все-таки вийшов саме напередодні збройного повстання у Петрограді. В цьому номері, зокрема, було вміщено повідомлення про боротьбу революційного студентства Новоросійського (Одеського) університету проти монархістсько-чорносотенців.

Чорносотенці і монархісти прагнули підкорити своїй волі, примусити служити своїм ідеям одеське студентство. Створювалися всілякі реакційні організації. 5 червня 1905 року в університеті виникла так звана академічна корпорація студентів, яка весною 1907 року почала видавати правий журнал «Студент-академіст». Так, вже в першому номері цього видання находимо замітку «Во что обходится университетские забастовки», підписану красномовним псевдонімом Михайло Архангелов. Як повідомлялося в одному з номерів журналу, члени цієї корпорації носили з собою палиці з вмонтованими в них стилетами, які при нагоді пускалися в хід про-

ти прогресивних викладачів і студентів.

До Лютневої революції прогресивне одеське студентство не мало своїх друкованих органів, але вже в 1917 році вийшли з друку два номери «Бюллетеня Центрального комітета новоросійського студентства». У липні 1919 року, як тільки було відновлено Радянську владу в Одесі, рада комісарів вищих навчальних закладів (СКВУЗ) Народного комісаріату освіти УРСР встигла видати один номер «Бюллетеня Одеського СКВУЗА». На базі Новоросійського університету розпочалась велика робота по реформі вищої школи. Номер відкривався таким програмним повідомленням: «Перед нами громадська задача вызвать внутреннее перерождение Школы, сделав ее центром концентрации творческих сил народа. Но охватить заранее застывшей программой этот длительный процесс значило бы для революционеров не учиться у жизни, а учить ее самое. Поэтому сейчас мы намечаем лишь общие руководящие принципы и только по пути останавливаемся на реальной работе, поскольку

жизнь уже определила ее конкретное содержание и формы. При выполнении нашей программы мы, возможно, будем ошибаться, менять наши планы и средства осуществления программы. Но мы не боимся ошибок, знаем им цену, ибо учимся на них. Твердым и непреклонным остается наш основной критерий — разложение старой школы и необходимость создания новой пролетарской, трудовой школы, могущей впитать в себя все творческие силы трудового народа».

По закінченні громадянської війни питання, пов'язані з реформою вищої школи, висвітлювалися в Одесі в окружній комсомольській газеті «МОЛОДА ГВАРДІЯ» і в вузівських стіннінках. На початку квітня 1924 року була проведена виставка стінних газет осередків КСМ Одеського округу, під час якої була відзначена успішна робота вузівських студентів. В 1926 році про вузівські стіннівки і одеських студентів пише центральне видання «КРАСНОЕ СТУДЕНЧЕСТВО», а незабаром з'являються і вузівські багатотиражки. О. ГУБАР.

Багатотиражна газета ОДУ «За більшовицькі кадри» [з січня 1953 року — «За наукові кадри»] виходить з 1933 року, з часу відновлення університету.

В роки Великої Вітчизняної

війни редакційні підшивки газети за 1933—1941 роки безповоротно загублені. Вони не збереглися також і в бібліотеках нашого міста.

Редакція звертається до читачів з проханням допомогти

відшукати хоча б окремі примірники газети «За більшовицькі кадри». Історія газети — це історія становлення нашого університету, найкрупнішого навчального і наукового центру в Одесі.

ЗАНЯТТЯ ЧИ ГОСПРОБОТИ?

Хотілося б поговорити на «фізкультурну тему». Чи може ця розмова бути приємною, коли на стадіоні ОДУ ніяк не створюють елементарних санітарно-гігієнічних умов: ні тобі нормальних роздягалень, ні душових. Крани для питної води не обладнані. Студенти на заняттях фізкультурою прибирають стадіон, розчищають територію від снігу і т. д.

6 квітня всі ці питання ставилися на студентському профактиві ОДУ. Житлово-побутова комісія звернулася до народного контролю з проханням

перевірити штатну роботу адміністрації стадіону. Сподіваємось, що це дасть, нарешті, позитивні результати.

В. ЖУРАВЕЛЬ,
студентка ІV курсу
філфаку.

* * *

За останні роки філологічний факультет дещо виправив свої спортивні справи. Ми пішли з останніх місць на вузівських змаганнях, а з деяких видів стали навіть призерами. Велика заслуга в цьому студентів факультету: О. Унтілова, І. Марунченко, Л. Яценко, Н. Страшевського, М. Сухого та ін. Але основа успіхів полягає в організації спортивної роботи на філфаці. І тут не можна не сказати про старшого викладача фізкультури Віктора Михайловича Широких.

Два роки я виконував обо-

в'язки секретаря комітету комсомолу філфаку і бачив, скільки зусиль, скільки душі вкладає Віктор Михайлович у спортивну роботу, як вболіває за честь факультету. На філфаці постійно відбуваються нагородження кращих спортсменів грамотами і цінними подарунками. І ця ініціатива йде не від нас, комсомольців, а від В. М. Широких.

Зрозуміло, що розв'язання великих завдань вимагає відповідних зусиль: Віктор Михайлович вкрай суворий і вимогливий, в першу чергу, до самого себе. І, звичайно, до інших. Декому така самовідданість, мабуть, не до смаку.

Але сьогоднішній день вимагає від нас саме такого ставлення до своєї справи — горіння.

А. БЕЛІНСЬКИЙ,
студент ІV курсу
філфаку.

Редакція «ЗНК» благодарит писателя Всеволода Азарова за предоставленную возможность опубликовать фрагмент его воспоминаний, которые полностью печатаются в журнале «Звезда», №№ 4, 5.

ПИШІТЬ НАМ:

270000, Одеса-Центр, вул. Петра Великого, 2, держуніверситет, редакція газети «За наукові кадри».

ЗАХОДЬТЕ: Одеса, вул. Петра Великого, 2, 3-й поверх, кімната 86.

ДЗВОНІТЬ:

тел. 23-84-13.

Редактор М. ЩЕРБАНЬ.

«За научные кадры», Орган парткома, ректората, профкомов и комитета комсомола Одесского государственного университета им. Мечникова. (На украинском языке).

Друк, тип. «Чорноморська комуна» Одеського обкому КП України, пл. 50-річчя СРСР, 1, Тираж 1000 прим. Обсяг 0,5 аркуша формату газети «Правда». Зам. № 5158.